

Stay home, stay safe?

Onderzoek naar de omvang, aard en ernst van huiselijk geweld tijdens de Coronacrisis

JANUARI 2021

Factsheet Meldingen | Haaglanden

Als gevolg van de wereldwijde uitbraak van het COVID-19-virus heeft Nederland sinds medio maart 2020 te maken met landelijke en regionale maatregelen die verspreiding van het virus tegen zouden moeten gaan. De beperkende maatregelen, de mogelijke financiële consequenties hiervan en de angst voor het virus kunnen oplopende spanningen in huishoudens tot gevolg hebben, en daarmee de kans op huiselijk geweld vergroten. Met behulp van financiële steun van ZonMw¹ doet het NSCR onderzoek naar de omvang, aard en ernst van huiselijk geweld-meldingen. Meer informatie over het onderzoek staat op <https://nscr.nl/stay-home-stay-safe>.

Bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling kan zowel een *burger*² als een *professional*³ een melding⁴ maken bij Veilig Thuis⁵. Het is mogelijk dat meerdere personen, bijvoorbeeld een wijkagent en een buurtbewoner, een melding maken van eenzelfde vermoedelijke situatie (lees: casus) van huiselijk geweld. In deze factsheet zijn gegevens van alle unieke casussen onderzocht die bij Veilig Thuis regio Haaglanden in 2019 en 2020 zijn geregistreerd. Specifiek wordt ingegaan op *de geregistreeerde casussen* en *wie de melding rondom deze casussen hebben gedaan*, waarbij wordt gekeken of er verschillen bestaan tussen beroepsmatige- en niet-beroepsmatige meldingen ten opzichte van 2019, per fase⁶ van de getroffen COVID-19-maatregelen. Meer lezen? De Monitor Huiselijk geweld in Coronatijd geeft een uitgebreide weergave van de resultaten in de regio Haaglanden.

¹ ZonMw is de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Zie voor meer informatie: <https://www.zonmw.nl/nl/>.

² Dit kunnen burgers zijn die direct betrokken zijn in een huiselijk geweld situatie (zoals slachtoffers, daders of omstanders) of omstanders zijn die van de situatie getuigen zijn (zoals familieleden, buren of andere bekenden).

³ Voor professionals geldt sinds 1 januari 2019 dat het een professionele norm is geworden om een melding bij Veilig Thuis te doen wanneer er vermoedens van acute en structurele onveiligheid bestaan. Zie voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>.

⁴ Wanneer de contactlegger en een medewerker van Veilig Thuis tot de conclusie komt dat een situatie lastig is, kan de contactlegger ervoor kiezen om een melding van het vermoedelijke huiselijk geweld te maken.

⁵ Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Elke regio heeft zijn eigen Veilig Thuis organisatie. Zie voor meer informatie: <https://veiligthuis.nl/>.

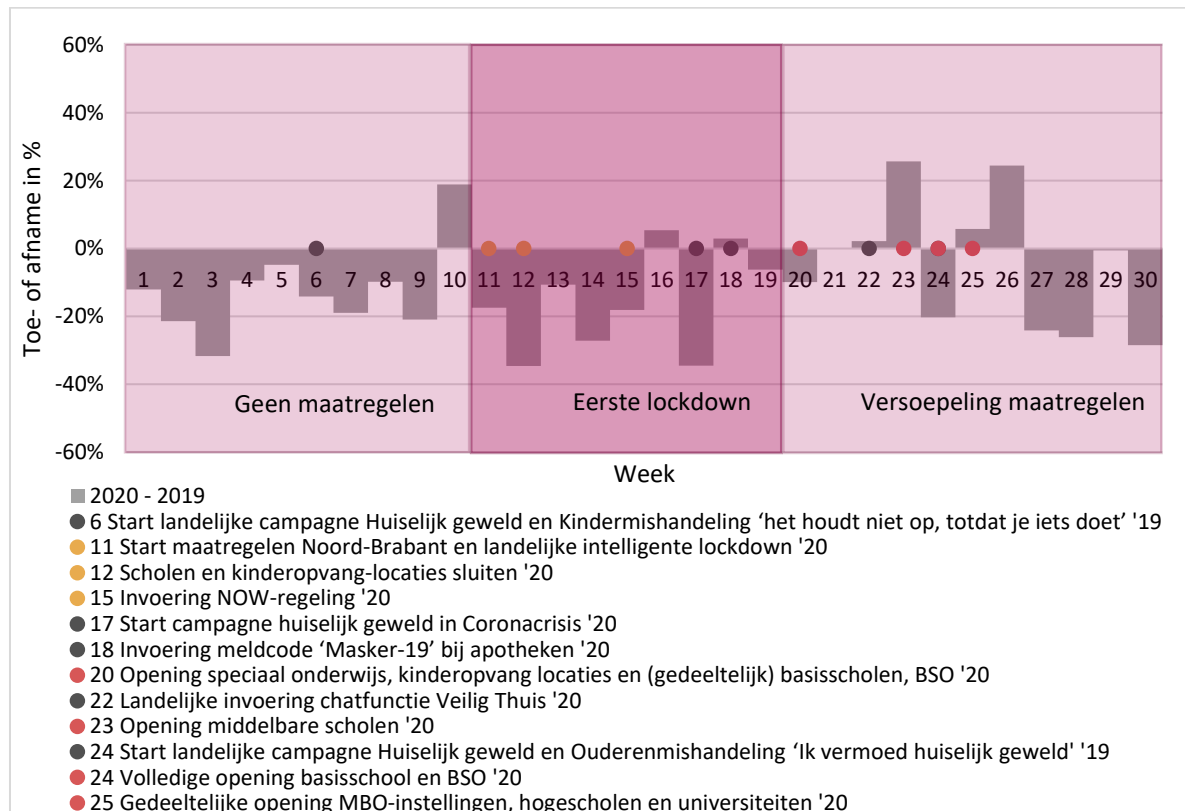
⁶ Er zijn drie fases van elkaar onderscheiden. Fase 1 is de periode waarin nog geen corona maatregelen werden getroffen (week 1-10), fase 2 betreft de eerste lockdown (week 11-19) en fase 3 is de periode waarin de maatregelen werden versoepeld (week 20-30). De meldingen in deze fases zijn vergeleken met diezelfde weken in 2019, zodat mogelijke verschillen in kaart kunnen worden gebracht.

De belangrijkste bevindingen

Huiselijk geweld-casussen per week

In de regio Haaglanden zijn in 2019 en 2020 minimaal één en maximaal vijftien meldingen per casus gedaan, met een gemiddelde van 1,32 meldingen per casus. Het wekelijkse aantal casussen geeft een beeld van de omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Haaglanden, zie Bijlage Meldingen. Het wekelijkse aantal casussen in 2020 is afgezet tegen het wekelijkse aantal casussen in 2019, om te onderzoeken of de omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling is toe- of afgenomen.

Figuur 1. Percentuele toe- of afname van het aantal casussen in percentages 2019 – 2020

* 2019: N = 4995; 2020: N = 4387

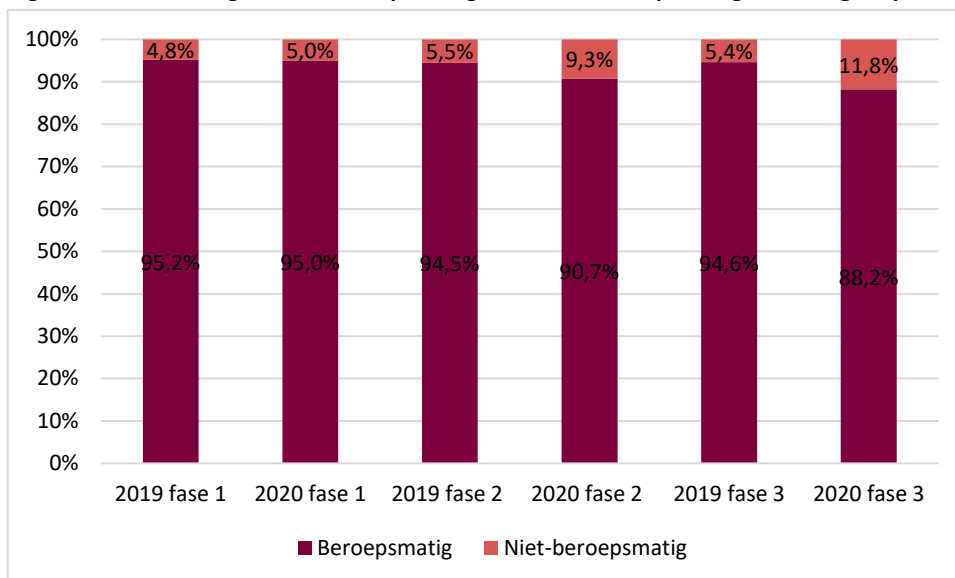
In Figuur 1⁷ wordt de percentuele toe- of afname van het wekelijkse aantal casussen in 2020 ten opzichte van het aantal casussen in diezelfde weken in 2019 in de regio Haaglanden weergegeven. In de fases met vergelijkbare maatregelen wordt een relatieve trend zichtbaar. Over het algemeen is ten opzichte van 2019 het aantal casussen in alle drie de fases afgenomen. Voorafgaand aan de eerste lockdown (*fase 1*) zijn de casussen met 14 procent afgenomen, en tijdens de eerste lockdown (*fase 2*) met 17 procent. Met de versoepeling van de maatregelen (*fase 3*) is in de weken 23, 25 en 26 een relatieve toename te zien in het aantal casussen, maar is het aantal casussen in deze fase met 7 procent afgenomen. Omdat er meerdere meldingen gedaan kunnen worden per casus zijn, ondanks de relatieve afname in het aantal casussen voorafgaand- en na de eerste lockdown, in deze periode meer meldingen geregistreerd per casus.

⁷ In de figuur is een tijdlijn verwerkt. De grijze bolletjes representeren veranderingen in het werkveld, de gele bolletjes betreffen de getroffen maatregelen en de roze bolletjes hebben betrekking op de afschaling van de maatregelen. De roze vlakken representeren de verschillende fases van de getroffen COVID-19 maatregelen die zijn geïdentificeerd.

Wie doet de melding?

Diegene die de melding bij Veilig Thuis doet, wordt de melder genoemd. Melders kunnen bijvoorbeeld vanuit beroepsmatig contact⁸ met mogelijke slachtoffers een melding doen⁹, maar ook burgers kunnen een melding doen¹⁰. Omdat in sommige periodes van de COVID-19-maatregelen beroepsmatige melders mogelijk minder contact hadden met potentiële slachtoffers (denk aan scholen, kinderopvanglocaties etc) is onderzocht of er per fase (in vergelijking met vorig jaar) verschillen te zien zijn in *wie de meldingen doen*.

Figuur 2. Verhouding van de beroepsmatige- en niet-beroepsmatige meldingen, per fase per jaar

* 2019: N = 5989; 2020: N = 6140

Zowel tijdens de eerste lockdown als in de fase waarin de maatregelen werden versoepeld is zichtbaar dat, in vergelijking met diezelfde weken in 2019, er in de regio Haaglanden een verschuiving heeft plaatsgevonden van beroepsmatige meldingen naar niet-beroepsmatige meldingen. Niettemin blijven professionals¹¹ belangrijke melders van huiselijk geweld, waarbij het grootste percentage meldingen afkomstig is vanuit Justitie en Veiligheid. Burgers¹² blijken ook belangrijke melders van huiselijk geweld-situaties te zijn geweest. Enige voorzichtigheid in interpretatie is geboden, maar het zou kunnen dat de getroffen maatregelen, zoals thuiswerken en thuisblijven, eraan hebben bijgedragen dat burgers meer meldingen doen omdat zij mogelijk meer zien en horen. Daarnaast is het mogelijk dat met de toenemende aandacht voor de mogelijke stijging van huiselijk geweld in lockdowns, de alertheid, maar ook de bereidheid tot melden, bij burgers is toegenomen. Mogelijk heeft de start van de landelijke campagne 'Huiselijk geweld in Coronacrisis'¹³ hieraan bijgedragen.

⁸ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>

⁹ Dit wordt door Veilig Thuis organisaties bijgehouden als een beroepsmatige melding.

¹⁰ Dit wordt door Veilig Thuis organisaties bijgehouden als een niet-beroepsmatige melding.

¹¹ De geregistreerde organisaties van professionals zijn Justitie en Veiligheid, (geestelijke) gezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs, leerplicht en jeugdhulp- of zorg.

¹² De geregistreerde rollen die burgers hebben zijn jeugdige en volwassene directbetrokkenen, familieleden van directbetrokkene, personen behorend tot sociale netwerk, buurtbewoners, vrijwilligers en niet-beroepsmatig anders.

¹³ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/25/start-landelijke-campagne-tegen-huiselijk-geweld-in-coronacrisis>.